

hebben arbeiders nog iets te zeggen over de school van hun kinderen?

SPECIAAL NUMMER

VERNIEUWING

VAN OPVOEDING EN ONDERWIJS

JAARGANG 31
NRS 312, 313 en 314
MAART 1973

KRONIEK VAN DE OPHEFFING VAN DE SETO IN DE AMSTERDAMSE SPAARNDAMMERBUURT

'De heersende klasse zou niet kunnen regeren als ze er niet in geslaagd was, de onderdrukten de wereld door háár eigen ogen te laten zien en zichzelf als de objecten van hun meesters. Hoe zwaarder de onderdrukking is, des te groter is het onvermogen van de onderdrukten om over zichzelf te denken als mogelijke subjecten en bewerkers van hun eigen bevrijding, en om een eigen ideologie voort te brengen.'

Uit: André Gorz, *De actualiteit van de revolutie*; Opstellen over de Westeuropese arbeidersbeweging, Amsterdam 1972.

Redactie: E. Pelosi (voorzitter), C. A. van Baalen, A. H. van den Berg, H. Boot, A. Holtrop, T. Krol, P. van der Linde (secretaris).

Vernieuwing wil open forum zijn, waarin niet slechts de activiteiten van Centrale Werkgroep en andere werkgroepen van de W.V.O. maar van alle stromingen in Nederland en België, die willen bijdragen tot de vernieuwing van opvoeding, onderwijs en maatschappij tot uitdrukking kunnen komen.

Redactiesecretariaat: Postbus 13, Purmerend.

Uitgave: J. Muusses nv, Purmerend.

Administratie: Postbus 13, Purmerend, tel. (02990) 23746, giro 667454.

Prijs van dit nummer f 6,50.

waarom dit temanummer?

Maatschappij-kritiek is in het onderwijs de laatste jaren niet vreemd meer. Wat bij de universiteiten is begonnen, heeft zich tot aan alle lagen van het onderwijs verbreid in de vorm van lokale en minder-lokale akties: op de basisscholen (Elbertsschool), de pedagogiese akademies (Beverwijk), het lager beroepsonderwijs (Amstelveen), de vormingscentra voor werkende jongeren (Velzen en Den Haag) en in het middelbaar onderwijs (opkomst en afgang van de scholierenbeweging, opkomst van de kritiese lerarenbeweging, de zaak Van Dam etc.).

De akties waren incidenteel, gericht tegen plaatselijke of minstens aanwijsbare autoriteiten. Een politiek forum waar de eisen vertaald, en daardoor politiek en maatschappelijk relevant konden worden, was en is er niet. Dan wordt alleen maar duidelijker, dat elke vernieuwingsbeweging (dus ook in het onderwijs) zijn objektieve grenzen heeft in de tegenstellingen binnen onze kapitalistische maatschappij. Welke die grenzen zijn en hoe ze voor het onderwijs gedefinieerd worden, is met name de laatste jaren in de studie van de politieke ekonomie van het onderwijs in eerste begin omschreven.

Ook al worden aan de heilzaamheid van onderwijskonflikten en onderwijsakties van buiten het onderwijs grenzen gesteld, toch zijn diezelfde konflikten vaak illustratief voor de in ons onderwijs gereproduceerde maatschappelijke tegenstellingen. De 'oplossingen' die in konflikten gehanteerd worden en de ingebouwde repressie in die oplossingen, geven tevens helder de tegenstelling weer tussen systeembevestigende verbetering en aanpassing van het onderwijs aan de ene, en anti-kapitalistische onderwijsaktie aan de basis aan de andere kant. Die laatste vorm van aktie, waarin de maatschappelijke kontekst van het onderwijs fundamenteel ter diskussie staat en in de ingevoerde vernieuwingen doorklinkt, maken het mogelijk het teoretiseren over onderwijs, en de politieke praxis binnen dat onderwijs onlosmakelijk met elkaar te verbinden.

Dat de teoretiese verdieping over onderwijs en maatschappij iets heel moeilijks en ingewikkelds zou zijn bestrijden wij. De Italiaanse marxist Antonio Gramsci zegt ergens: 'Het wijdverbreide vooroordeel dat de filosofie van de praxis iets heel moeilijks zou zijn, omdat het de intellectuele bezigheid is van een bepaalde categorie gespecialiseerde wetenschapsmensen of systematische beroepsfilosofen moet vernietigd worden. Daarom moet in de eerste plaats aangetoond worden dat alle mensen 'filosofen' zijn door de grenzen en de kenmerken van de 'spontane filosofie' die 'iedereen' heeft te omschrijven.'*

De konflikten - ook het in dit nummer geanalyseerde konflikt - beginnen vaak bij de persoonlijke, emotionele ontlading van gevoelens over het onderwijs. Krijgt de aktie al enige proportie en worden de betreffende per-

soonlijke aversies al niet door rigoureuze ontslagen ongedaan gemaakt, dan wordt een aktie tegen de autoriteiten op touw gezet. Wanneer men in die aktie de *maatschappelijke relevantie* van het konflikt ter diskussie stelt, bestaat de mogelijkheid de aktie boven haar lokaal en incidenteel belang uit te heffen.

Of om de woorden van Mao Tsetoeng te gebruiken: 'Ontdek de waarheid door middel van de praktijk, en onderzoek opnieuw door' de praktijk de juistheid van de waarheid, en ontwikkel de waarheid. Ga van de zintuiglijke kennis uit en ontwikkel deze actief tot rationele kennis; ga van de rationele kennis uit en leidt actief de revolutionaire praktijk om zowel de subjectieve als de objektieve wereld te veranderen. Praktijk, kennis, weer praktijk en weer kennis. Deze vorm herhaalt zich in eindeloze kringlopen en met elke kringloop komt de inhoud van de praktijk en de kennis op een hogere trap.

Dat is het geheel van de dialectisch-materialistische theorie van de eenheid van weten en handelen.** Het SETO-konflikt is naar onze mening zo'n konflikt met een maatschappelijk relevante inhoud. Niet alleen is het zo dat de veranderingen in de onderwijsvoorzieningen voor de arbeidersjeugd - bedoeld wordt hier vooral de directe bedrijfsvoorbereiding in het lager technies en het individueel technies onderwijs - hun wortels vinden in de veranderingen binnen de maatschappelijke kon-

* Uit: 'Inleiding tot de studie van de filosofie van de praxis', in: Antonio Gramsci, *Het marxisme als filosofie van de praxis*, Amsterdam 1972.

** Uit: 'Over de praktijk', in: Mao Tsetoeng, *Politieke, filosofische en strategische geschriften*, Amsterdam 1972

'(...)

Het onderwijs is, in de doelkonceptie van de bestuurders, tussen de regels door duidelijk dienstnend aan de bestaande maatschappelijke verhoudingen. In een opleiding ten behoeve van kinderen van (on)geschoolde handarbeiders - en daar gaat het bij het ITO voor 75% van de leerlingen om - betekent dit klaarstomen voor een ondergeschikte en aangepaste plaats in het productieproces, een navenante ondergeschikte maatschappelijke positie. Elke emancipatorische ontwikkeling wordt tegengegaan. Spreekt men in de verslagen over de leerlingen, dan lijkt men het te hebben over koopwaar of over investeringsgoed, met systeembevestigende zorg omringt en geruisloos klaargeemaakt voor de inpassing. Leraren worden dan de producenten, de bewerkers van het menselijk materiaal, die als pionnen verschoven kunnen worden; die mee kunnen blijven doen als ze willen participeren in de versterking van het bestaande.

Die eruit worden gegooid als ze mee willen praten over inhoud en doelstellingen van hun eigen dagelijks werk. Ouders zijn een noodzakelijk kwaad in de ogen van de bestuurders, die voorzichtig van een grote afstand en vooral *eenvoudig* benaderd worden. Hetgeen erop neer komt dat ze bedonderd worden, belogen; dat geen leugen het bestuur te ver gaat om de ouders af te houden een daadwerkelijk opkomen voor de belangen van uiteindelijk HUN kind (...)'

Uit de nota *Het bazengedrag van het SETO-bestuur*, in juli 1972 geschreven door de oudercommissie en de personeelsraad van de SETO-school n.a.v. de in het bezette administratiekantoor gevonden documenten

tekst - bedoeld worden de initiërende ontwikkelingen in de produktiesfeer.

Bovendien is het zo dat in dit konflikt de pogingen van de leerkrachten tot inhoudelijke veranderingen in het onderwijs, de actieve participatie van de ouders zowel als de motiveringen om bepaalde leerkrachten te ontslaan een buitengewoon politieke dimensie hadden.

De algemenere betekenis van het SETO-konflikt wordt beschreven in de bijdrage *'De vaderlandse gastarbeiders en ons onderwijs'* (p. 5), waarin de ontwikkelingen in het individueel technies onderwijs gezien binnen de hele vernieuwingsbeweging van het lager technies onderwijs, worden geplaatst in hun maatschappelijke kontekst van het Nederland van na de tweede wereldoorlog.

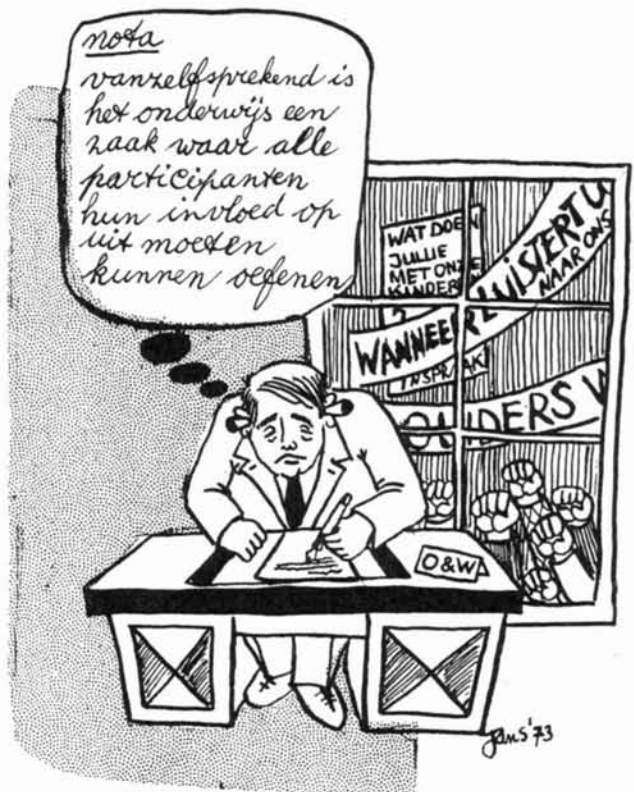
Vervolgens wordt in het stuk *'Hebben arbeiders nog iets te zeggen over de school van hun kinderen?'* (p. 27) het hele konflikt aan de School voor Eenvoudig Technisch Onderwijs beschreven vanaf 1969 tot nu.

Daarna komen in aparte stukken de rol van de onderwijsbonden in dit soort konflikten aan de orde (p. 49), de medewerking van Toneelwerkgroep Proloog uit Eindhoven wordt beschreven, waarna een scēnetje uit hun SETO-spel is opgenomen en korte informatie over het feit dat *Proloog* nu genekt dreigt te worden door christelijke politici (p. 45).

Tenslotte is de participatie van de Werkgemeenschap voor Vernieuwing van Onderwijs en Opvoeding, de 'moedervereniging' van dit blad, in een apart artikel bekeken (p. 41).

Voorts zijn in het hele nummer illustratieve documenten, brieven en pamfletten uit het konflikt opgenomen, alsook uitgebreide literatuuropgaven over het ito/lto en tabellen. De foto's in dit nummer zijn beide uit *De Volkskrant* en beschikbaar gesteld door persbureau ANEFO, de tekeningen zijn van Jan Smeets en Willemen. Henk van Faassen verzorgde de lay-out.

Amsterdam/Amstelveen, 5 januari 1972
Loek Zonneveld
Hans Boot

het lager technies onderwijs

ha henkie,
ben je daar

hier is je overal
strek maar vlug
aan

hij is op
de groei
gebakt
je
moet er
de rest van
je leven
mee doen

je gereedschap
wees er
zuiniger
op dan
op je eigen
handen

en dat daar
henkie zijn
machines.
onthou één
ding heel
je leven

heb eerbied
voor de
machines
als je dat in
je kop prent
wordt je nog
eens noot vak!
man als je

vader; wat
doet je vader
eigenlyk?

mijn vader is werke-
loos. de fabriek waar
ie werkte is
geautomatiseerd.

Hebben arbeiders nog iets te zeggen over de school van hun kinderen?

SETO komen. Hij heeft eens in een gesprek met de ouders en de leerkrachten gedreigd, dat hij de toevoer van leerlingen zou stopzetten, als de betrokkenen niet zouden meewerken aan de overdracht aan zijn Vereniging. Chantage op zijn best. Alsof dit alles nog niet genoeg was, vielen er in die tijd ook nog ontslagen.

Tot het begin van de cursus 1971-1972 was er nooit een tijdelijke leerkracht (bevoegd of onbevoegd) ontslagen. Vlak aan het eind van de cursus 1970-1971 vielen er twee ontslagen (de aanzet van het konflikt). Maar in de roerige dagen voor de zomervakantie van 1972 werden er opeens drie tijdelijke leerkrachten (met lange ervaring) afgevoerd, waarbij een aantal van hen ook nog een *'slechte staat van dienst'* als afscheidskado meekregen. In juni 1972 was er van het oorspronkelijk bij het SETO-konflikt betrokken aantal leerkrachten (24) nog maar een-derde deel over. Uit later gevonden stukken bleek dan ook nog, dat de inspectie vast van plan was de ontslagenen *elke kans te ontnemen nog in het Amsterdamse onderwijs te kunnen functioneren*.

4

HOOGTEPUNTEN VAN HET OUDERS- EN LERAREN-VERZET; DE TWEE BEZETTINGEN IN JULI 1972

Naar aanleiding van dit alles (opheffing en ontslagen) besluiten de ouderkommissie en de personeelsraad op 11 juli een vergadering bijeen te roepen in het Parochiehuis in de Spaarndammerbuurt.

Ondanks de zomervakantie komen er veel ouders (ongeveer 100). Er wordt in deze vergadering bekend, dat het SETO-bestuur enkele actieve ouders individueel heeft uitgenodigd om op de avond daarna te komen praten. De vergadering vindt dat de ouderkommissie en de personeelsraad mee moeten. Zo wordt afgesproken.

Op 12 juli gaat een groep van ongeveer 50 mensen naar het kantoor van het bestuur van de SETO, dat gehuisvest is in het kantoor van de VBA in de Derkinderenstraat. Het bestuur weigert een onderhoud met vertegenwoordigers van ouders en leerkrachten, waarna het gezelschap (waaronder leden van het buurtcomitee Spaarndammerbuurt) binnendringt en niet meer weg gaat. Het bestuur houdt het bij dreigen, er gebeurt niets van haar kant; ook niet de volgende dag.

Deze eerste bezetting werd belangrijk om drie redenen. In de eerste plaats was er in het bezette gebouw een continue aanloop van ouders en leraren die intensief - intensiever dan ooit - met elkaar over het hele konflikt spraken. Dat was een ervaring, die weinigen van hen snel zullen vergeten, en die op de verdere activiteiten een duidelijke invloed heeft gehad. De bezettingsorganisatie die zij in het kleine gebouwtje uit de grond stampten en het feit dat ook ouders met ploegendiensten in de fabriek er steeds weer waren als ze van hun werk kwamen, was voortreffelijk.

In de tweede plaats was de belangstelling, waarin SETO-konflikt opeens kwam te staan, overweldigend. die belangstelling riep weer allerlei solidariteitsreak op in het hele land. Ook werd het aanbod van de gemeente in een spoed-onderhoud met wethouder Ver. (plaatsvervanger van Rudi van der Velde die op vakantie was) nog eens met nadruk herhaald.

Tenslotte werden in het kantoor veel documenten gevonden, die tijdens de bezetting systematies werden de geploegd. Belangrijke ontdekkingen over hoe het zich top-nivo allemaal ontwikkeld had, werden in die informatie teruggevonden, en naderhand gepubliceerd in vorm van de nota *Het bazengedrag van het SETO-bestuur*, waarop ook een groot gedeelte van dit artikel gebaseerd.

Ondertussen naderde de eerste augustus - de datum van de formele bestuursoverdracht aan de VBA. En er was nog steeds geen reactie van de bestuursbonzen op de v protesten. Daarom besloten ouderkommissie en personeelsraad nogmaals een ouderbijeenkomst te organiseren ruim een week voor de fatale datum. Er kwamen wel een 75-tal ouders; opnieuw een hoog aantal voor zomervakantie. Men besloot over te gaan tot een demonstratieve tocht op 28 juli om het aanbod van de gemeente nogmaals in de openbaarheid te brengen. De tocht zou gaan naar het gemeentehuis. De dag daarvoor gaven ouderkommissie en de personeelsraad, die ondertussen met de adviseurs het aktiekomitee *'De SETO moet blijven'* hadden geformeerd, een perskonferentie, waarbij de nota *Het bazengedrag van het SETO-bestuur* openbaar werd gemaakt.

Op de 28ste juli trokken ongeveer 150 leerlingen, ouders en leerkrachten vanuit de Jordaan naar de Oude Zijkbouden daar een verklaring aan bij het gemeentehuis waarin het gemeentelijk aanbod duidelijk werd ondersteund, en gingen toen terug naar het Jordaan Roothaanhuis, waar de *Toneelwerkgroep Proloog* uit Eindhoven een in twee dagen in elkaar getimmerd drammentair spel speelde over het SETO-konflikt; daarin werden de gebeurtenissen kraakhelder uit de doeken gedaan en het konflikt werd aldus duidelijk in een maatschappelijke kontekst geplaatst.

De discussie erna was verhit. *'Wat kunnen we nog doen? Hebben wij als arbeiders nog iets te zeggen over de school van onze kinderen?'* dat waren de centrale vragen. Machteloosheid aan de ene, strijdvaardigheid aan de wil om door te gaan aan de andere kant. De vergadering besloot een laatste kans te wagen om iedereen nog eens te laten zien, dat het de ouders, de leerlingen en de leerkrachten ernst was met de situatie en met hun protest.

Een tweede bezetting werd bliksemsnel voorbereid. Dit maal was het schoolgebouw zelf (aan de Wormerveerstraat in de Spaarndammerbuurt) het doelwit. Een kleine kerngroep drong de school binnen en liet de andere verzamelden binnen. Deze bezetting duurde drie dagen: zaterdag, zondag en maandag. Bedoeling was deze keer

toneelwerkgroep proloog en het seto-konflikt

'De SETO d'r uit'

Het is zondagmiddag 30 juli 1972. In de Amsterdamse Spaarndammerbuurt is een school bezet; de SETO. Ouders, leerlingen, leerkrachten en simpatizanten houden sinds vrijdagavond de school in eigen beheer; tégen de opheffing van de school, tégen het elimineren van een onderwijsvoorziening voor 400 arbeiderskinderen.

In het leslokaal waar doorgaans 'handvaardigheid' wordt gegeven, zitten ruim honderd mensen, terwijl om hen heen de pamfletten, affiches en muurkranten de onderwijsmalaise van de wanden schreeuwen. Iedereen kijkt en luistert naar de voorstelling van Toneelwerkgroep Proloog uit Eindhoven, die in een paar dagen en nachten een glashelder, kort dokumentair stuk maakte over het SETO-konflikt.

Op de plenaire vergadering van Proloog, die eens in de week plaatsvindt, van woensdag 26 juli werd het SETO-konflikt besproken. Het plenum besluit het niet te laten bij 'papierene' solidariteit en adhesie; Proloog wil ook iets *doen*, en besluit meteen een stuk te maken dat aan ouders, leerlingen en belangstellenden eenvoudig en helder zou kunnen uitleggen hoe de vork (vooral maatschappelijk) in de steel steekt. Een groep van 12 mensen werkt een paar dagen en nachten keihard: informatie wordt verzameld, gesystematiseerd en doorgesproken; kernachtige uitspraken van gezagsdragers uit de dokumentatie over het konflikt worden gegroepeerd en verwerkt tot een geheel van scènes, waarin de belangen achter en de invloeden van machtsgroepen in het Lager Beroepsonderwijs goed uit de verf komen. Er wordt een lied geschreven en op muziek gezet, compleet met een subliem meezingrefrein; en tenslotte wordt het geheel snel geënceneerd en ingestudeerd.

Deze bliksemervaring was voor de medewerkers aan dit schoolproject *'t Is onze school'* een voorbeeld van het projektsgewijs maken van een toneelvoorstelling, die politiek gaat funktioneren.

Als zodanig zowel voor de betrokkenen in het SETO-konflikt als voor Proloog zelf een belangrijke ervaring.

We laten nu twee scènes uit het spel en de tekst van het lied volgen.

SCENE 1

BIJ DE MINISTER

De minister en het SETO-bestuur

AMBTENAAR:

U weet het excellentie. Stevige taal is hier gewenst.

MINISTER:

Laat ze maar binnenkomen.

AMBTENAAR:

De leden van het SETO-bestuur. In de ambtenarenhouding.

(ZE KNEILEN)

En nu oren open en mondje dicht.

MINISTER:

Op grond van ambtsberichten die mij bereikten omtrent de kwaliteit van het onderwijs aan de door U beheerde school, de taakvervulling van de leraren en de geringe leiding die uwerzijds wordt gegeven aan directeur en leraren van de school, meen ik te moeten concluderen dat Uw bestuur - ondanks de faciliteiten die vanwege mijn ministerie zijn verleend en het overleg dat herhaaldelijk heeft plaatsgevonden - tekort is geschoten en nog tekort schiet in het beheer, bedoeld in artikel 49, derde lid, van de wet op het voortgezet onderwijs.

Het zal U, zonder nadere toelichting duidelijk zijn, dat ik niet kan toestaan dat een situatie wordt bestendigd, waardoor subsidiegelden niet leiden tot onderwijs van behoorlijke kwaliteit.

BESTUURSLEDEN:

Maar de leraren zijn opstandig en de ouders geven hun steun.

MINISTER:

Opstandige leraren worden ontslagen. En ontsla er nog maar een paar bij, zonder verhaal. Dat houdt de schrik er in. En de ouders, laat die maar even spartelen, die komen toch al adem te kort. Die moeten elke dag werken. Ze krijgen zo geen tijd voor de opstand. Behandel de ouders voorzichtig, maar geef ze geen duimbreed toe.

BESTUURSLEDEN:

Maar wat moeten we doen. De school is onbestuurbaar geworden.

MINISTER:

Dan moet de school verdwijnen. Per 1 augustus 1972 is de school opgeheven, en dan zijn we van het gelazer af.

(DE AMBTENAAR STEEKT ZIJN DUIM OP)

MINISTER:

En nu hop, de deur uit. Schrijf de brieven aan de leraren en zorg dat de ouders het niet te snel te weten komen.

AMBTENAAR:

(BEVEELT) Achterwaarts kruipen . . . kruip! !

(BESTUUR ACHTERWAARTS AF)

Gefeliciteerd excellentie. Het bedrijfsleven zal U zeer dankbaar zijn voor zo'n houding. Het is te hopen dat een kabinet met mannen zoals U nog lang aan mag blijven.

OUDERS:

Ha, ha, ha, ha.

SCENE 2

De minister en de OUDERS

AMBTENAAR:

Hoort U dat geroezemoes in de gangen. Dat zijn de leden van de oudercommissie en twee leden van hun (PROESTEND) contra-bestuur.

MINISTER:

(LACHT) Goed zeg, laat ze maar binnen.

(OUDERCOMMISSIE KOMT BINNEN)

MINISTER:

Komt u binnen . . . gaat u zitten (STOELEN WORDEN AANGEBODEN) . . . koffie . . . sigaren. . . ?

En wat hebt u op Uw hart. Stort U het maar uit.

OUDER:

Excellentie, wij vinden de toestand zeer jammer.

MINISTER:

Dat vinden wij ook.

OUDER:

De school functioneert slecht met al die moeilijkheden. Leraren zijn ontgoocheld en het is begrijpelijk dat sommigen het lastig hebben. (MINISTER EN AMBTENAAR KNIKKEN) En wij willen dat die school in het belang van onze kinderen blijft bestaan. Wij vinden dat die school van ons is.

MINISTER:

Dat vinden wij ook. De school is van ons . . . Ik bedoe van U.

OUDER:

En daarom vinden wij dat er maar één oplossing is: de school aan de gemeente Amsterdam overdragen. De gemeente zorgt ervoor dat er komt wat wij willen en wat wij willen is inspraak.

MINISTER:

Ja, dat willen wij ook.

OUDERS:

(EVEN IN VERWARRING)

Aanvaard en steunt u ons voorstel?

MINISTER:

Jazeker. Nog een sigaar? Er zijn nog zoveel mogelijkheden. Wij moeten ons beraden. Geef ons de tijd.

AMBTENAAR:

Een zelfstandig voortbestaan van de school dient de voorkeur te hebben.

OUDER:

Maar is dit een instemming van U?

MINISTER:

Jazeker, ik stem in.

Er zijn echter nog zoveel andere mogelijkheden. We kunnen ook het bestaande bestuur uitbreiden met enkele personen die het vertrouwen hebben van ouders en personeel. Dat is één.

(OUDERS KNIKKEN NEEN)

En we kunnen ook de bestuursbevoegdheid overdragen aan de Vereniging voor beroepsonderwijs Amsterdam. Dat is twee.

(OUDERS KNIKKEN WEER NEE)

OUDER:

Wij willen overdracht aan de gemeente.

MINISTER:

Dat is dan drie. . . Nog een sigaar. . . U hoort nog van ons.

TEKST VAN HET LIED

'T IS ONZE SCHOOL

Het bestuur zit in vergadering bijeen om eensgezind de SETO-school te delen. Ieder wil een flink stuk van de buit. Lerarenprotest kan hen niet schelen. 't Is al erg dat je ze nodig hebt op school. Als ze lastig worden geef je ze de zak. En het oudercomité klets je omver, dure woorden dan houdt het d'r gemak.

VERTELLER:

Maar de vergadering wordt onaangenaam verstoort als men plotseling het koor van ouders hoort

REFREIN VAN OUDERS:

't Is onze school die onze kinderen moet leren even op te passen voor de hoge heren die later van hun werk gaan profiteren zoals ze dat met iedereen proberen. Het is het beste maar dat het bestuur vertrekt. We zullen zien wie aan het langste touwtje trekt.

De minister heeft een aardig plan bedacht om meer macht over het onderwijs te krijgen.

Alle scholen waar de inspraakwoede woedt geen subsidie - dan moeten ze wel zwijgen. Kleine scholen worden één, twee opgedoekt. Grote scholen kun je beter controleren, en zo'n grote schoolfabriek is meer geschikt om 'hou-je mond' en 'werk door' te leren.

VERTELLER:

Maar zijn mijmering wordt onaangenaam verstoort als hij plotseling het koor van ouders hoort.

REFREIN VAN OUDERS:

't Is onze school die onze kinderen moet leren even op te passen voor die hoge heren die later van hun werk gaan profiteren zoals ze dat met iedereen proberen. Het is het beste maar dat het bestuur vertrekt. We zullen zien wie aan het langste touwtje trekt.

Onze kinderen hebben recht op onderwijs dat ze helpt hun eigen leven te gaan maken. Als het schoolbestuur hen dat onthouden wil zullen leerkrachten en ouders moeten staken.

Van die mensen die hun ouders koeieneren en hun leraren het werken verhinderen hebben onze jongens niet veel te verwachten. Laat die heren dus geen macht over je kinderen.

REFREIN VAN OUDERS:

't Is onze school die onze kinderen moet leren even op te passen voor die hoge heren die later van hun werk gaan profiteren zoals ze dat van iedereen proberen. Het is het beste maar dat het bestuur vertrekt. We zullen zien wie aan het langste touwtje trekt.

"'t is onze school"

PROLOOG MOET BLIJVEN

Basisgroepen in het onderwijsverzet kunnen van de stimulerende werking van de voorstellingen van Proloog profiteren hun leden en potentiële leden op een heldere wijze te informeren.

'Kunstzinnige vorming' - zoals Proloog die bedrijft - wordt dan: inzicht bieden in de eigen situatie, in de plaats in de maatschappij en in de maatschappelijke samenhang als geheel. Dat is dan ook de doelstelling van Proloog. PROLOOG GEBRUIKT TONEEL.

Kunstminnaars en esteten kijken wellicht was beduusd door het ontbreken van 'psychologische spanningen'. Politici en subsidiegevers noemen het 'demagogisch', 'eenzijdig', 'indoktrinerend' en 'marxistisch'. Dus is Proloog gevaarlijk.

Dus moet Proloog weg.
Vinden de subsidiegevers.

Dat is op dit moment aan de orde. Proloog moet verdwijnen en de heren politici zullen daar een handje bij helpen door de subsidiekraan dicht te draaien. Want het gezelschap laat geen andere mening toe, het is ondemokraties. Spreekwoorden over potten en analoge ketels dringen zich hier op, als men het gedrag der subsidiënten analyseert. Wij hebben er echter ook een gewoon Nederlands woord voor: *censuur*.

Laten alle mensen die dat ook vinden, en die ook vinden dat Proloog gewoon moet blijven, omdat je niet een van de weinige zinnige gezelschappen de nek om kan draaien, laten al die mensen hun gedachten in acties omzetten.

En laat PROLOOG MOET BLIJVEN dé kreet van deze maanden worden!

VRAGEN

door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 107 van het Reglement van Orde, en de daarop door de Regering schriftelijk gegeven antwoorden

1692. VRAGEN van de heer **Van der Spek** (P.S.P.) betreffende de gang van zaken op de School voor Eenvoudig Technisch Onderwijs te Amsterdam. (Ingezonden 27 april 1972.)

1. Erkent de Minister, dat de School voor Eenvoudig Technisch Onderwijs te Amsterdam in de afgelopen periode, waarin de feitelijke leiding in handen was van de onafhankelijke deskundige, die met medewerking en toestemming van de Minister werd benoemd, en waarin de omstreden directeur onafgebroken feitelijk afwezig was, redelijk tot goed heeft gefunctioneerd? Zo neen, waarom niet?

2. Welke conclusies trekt de Minister uit de betreffende rapporten van de inspecteur voor het lager technisch onderwijs voor het gebied Amsterdam? Hoeveel malen heeft deze inspecteur in de in vraag 1 genoemde periode zich persoonlijk op de school van de gang van zaken op de hoogte gesteld?

3. Welke conclusies trekt de Minister uit het feit, dat de in vraag 1 genoemde deskundige per 1 april jl. ontslag heeft genomen, nadat het bestuur had besloten dat de directeur na de paasvakantie weer in de school zou terugkeren en welke conclusies trekt de Minister uit de rapporten die deze deskundige aan hem heeft uitgebracht?

4. Mag uit het antwoord van de Minister op vragen van ondergetekende (*Aanhangsel Handelingen* 1971, blz. 1021), uit de brief van de Minister d.d. 19 augustus 1971 aan een vertegenwoordiger van het personeel en uit de recente brief met een dankbetuiging van de Minister aan deze deskundige worden afgeleid dat de Minister zeer veel vertrouwen stelt en stelde in deze deskundige?

5. Zo ja, moet dan niet uit de houding en uit het standpunt van deze deskundige worden afgeleid, dat het bestuur van de school in ernstige mate heeft gefaald, o.a. doordat het niet daadwerkelijk bereid was tot het „open en democratisch overleg“ en doordat het niet meewerkte aan de „bevordering van de communicatie“, zaken, waarover de Minister in zijn toenmalige antwoorden op respectievelijk de vragen 2 en 3 van ondergetekende heeft gesproken?

6. Is het door het bestuur op 12 april jl. medegedeelde plan om de school te combineren met een of meer bestaande l.t.s.-en en dus over te dragen aan het schoolbestuur van zodanige andere school of scholen in overeenstemming met de opvatting van de Minister? Welke consequenties zal een dergelijke overdracht hebben voor de juridische en de feitelijke positie van respectievelijk de omstreden directeur en de docenten van de SETO?

7. Deelt de Minister de mening van ondergetekende, dat de objectieve voorwaarden voor een goed functionerende school voor individueel technisch onderwijs (t.w.: aanwezigheid van gebouw, inventaris, voldoende leerlingen, voldoende docenten e.d.) in dit geval aanwezig zijn en dat het dus alle zin heeft het voortbestaan van deze school te waarborgen?

8. Wil de Minister in dit verband zijn antwoord op vraag 1 van de bovengenoemde eerdere vragen van de ondergetekende, waarin een onwaarschijnlijke verklaring voor de afwijzing van het bestuur in juli 1971 van tientallen potentiële leerlingen werd gegeven, nader onderzoeken en zo nodig corrigeren?

9. Is de Minister bereid om de bekostiging van de school in zijn huidige vorm te continueren, indien overeenstemming kan worden bereikt over een nieuw te formeren bestuur van de school, waarin zowel de Minister als de docenten vertrouwen hebben, zodat overdracht in de in vraag 6 vermelde vorm kan worden vermeden en bovendien een meer democratische structuur kan worden voorbereid?

10. Wil de Minister nu, in tegenstelling tot zijn antwoord op vraag 5 van de destijds door ondergetekende gestelde vragen, erkennen, dat uit de gang van zaken aan deze school blijkt, dat de stichtingsvorm een belemmering kan zijn voor het scheppen van een bevredigende onderwijskundige en opvoedkundige situatie en dat het derhalve aanbeveling verdient te onderzoeken, op welke wijze een dergelijke verouderde structuur in het algemeen door een meer democratische structuur kan worden vervangen?

ANTWOORD van de heer **Van Veen**, Minister van Onderwijs en Wetenschappen. (Ingezonden 3 juli 1972.) (Zie ook *Aanhangsel Handelingen* Tweede Kamer 1971-1972, blz. 3053.)

1. Deze vraag beantwoord ik bevestigend, zij het met voorbehoud. De onafhankelijke deskundige is er wel in geslaagd de rust in de school te doen weerkomen, doch diverse onregelmatigheden bij het onderwijs, zoals het te laat komen van leraren, het te vroeg vertrekken, het regelmatig uit de klas sturen van leerlingen, de afwijking van de lesrooster zonder behoorlijke motivering, zijn niet geheel verdwenen. Voorts zijn de tegenstellingen tussen schoolbestuur en docenten niet tot een oplossing gebracht.

2. De inspecteur van het lager technisch onderwijs voor het gebied Amsterdam heeft zich doorlopend persoonlijk van de gang van zaken op de School voor Eenvoudig Technisch Onderwijs op de hoogte gesteld door bezoek aan de school, het bijwonen van vergaderingen met het schoolbestuur en door gesprekken met bestuursleden, de directeur, docenten en oudercommissie. Voorts heeft de in vraag 1 genoemde onafhankelijke deskundige maandelijks aan de inspecteur gerapporteerd. De conclusie die ik uit de rapporten van de inspecteur trek is, dat, ondanks de faciliteiten die vanwege mijn ministerie aan de school zijn verleend, het schoolbestuur niet optimaal heeft gefunctioneerd, terwijl ook de kwaliteit van het onderwijs te wensen overlaat.

3. Uit het vertrek van de in vraag 1 genoemde deskundige trek ik de conclusie, dat deze het niet eens is met het in deze vraag bedoelde bestuursbesluit. Voor de conclusies uit de rapporten van deze deskundige verwijs ik naar het antwoord op vraag 1.

4 en 5. Deze vragen beantwoord ik bevestigend, met dien verstande evenwel, dat het schoolbestuur, wellicht geleerd door de moeilijkheden, meer bereid bleek tot overleg met docenten en ouders.

6. Ook deze vraag beantwoord ik bevestigend, mede gelet op de in kringen van het lager technisch en het individueel technisch onderwijs op onderwijskundige gronden bepleite integratie van l.t.o. en i.t.o.

De consequenties van de overdracht van beheer worden geheel bepaald door het gestelde in artikel 98, eerste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs, volgens hetwelk het personeel in dezelfde rechtspositie zal moeten worden overgenomen door het nieuwe bestuur.

7. Ik deel de mening van de vragensteller, dat de objectieve voorwaarden (te weten aanwezigheid van een gebouw, inventaris, voldoende leerlingen, voldoende docenten) in dit geval aanwezig zijn, waarmede ik echter niet wil zeggen, dat louter door de aanwezigheid van deze voorwaarden reeds sprake zou moeten zijn van een goed functionerende school en nog minder, dat het „dus“ alle zin heeft het voortbestaan van deze school te waarborgen.

8. Een nader onderzoek naar de beperking van het aantal brugklassen in het schooljaar 1971/1972 acht ik niet nodig, daar de capaciteit van de school in dit jaar inderdaad beperkt was. Zeer onlangs is deze capaciteit uitgebreid.

9. Uit een onderhoud, dat ik zeer onlangs heb gehad met het schoolbestuur, is mij gebleken dat dit het beheer wil overdragen aan het bestuur van de Vereniging voor beroepsonderwijs Amsterdam. Aangezien deze vereniging reeds onder subsidieverband verschillende lagere technische scholen exploiteert, heb ik voorschijnlijk voldoende vertrouwen in de deskundigheid van dit verenigingsbestuur voor wat betreft het beheer van de school.

10. In een incidenteel geval als het onderhavige kan de stichtingsvorm een belemmering zijn voor een open en democratisch overleg tussen alle bij het schoolgebeuren betrokkenen. Daaruit behoeft echter, naar de ervaring bij vele scholen leert, nog niet de algemene conclusie getrokken te worden als deze vraag bevat.

vereniging voor beroepsonderwijs amsterdam

(vereniging maatschappij voor de werkende stand, afdeling technische scholen)

bureau: derkinderenstraat 50
amsterdam-w. 17 - tel. 020 - 15 22 31

AANTEKENEN

AAN Mevrouw M.T. Treuen,
Loosduinenstraat 20',
A M S T E R D A M.

ons nummer: 980/900
datum : 1 augustus 1972
uw brief :
betreft :

Mevrouw,

Bij deze berichten wij U dat zich voor de lessen in algemene handvaardigheid een leraar heeft aangemeld, die in september a.s. de volledige onderwijsbevoegdheid voor de genoemde lessen hoopt te behalen.

Wij hebben deze sollicitant aangenomen. Dientengevolge zal er voor U geen lestaak meer beschikbaar zijn, op grond waarvan wij U niet in tijdelijke dienst zullen benoemen.

Wij wijzen U op de bepalingen in het Rechtspositiebesluit W.V.O. inzake de lange uitkering bij ontslag, genoemd in de artikelen I-H5 t/m I-H7, I-H11 en I-H13 van bovenvermeld besluit. Een aanvraag tot toekenning van de lange uitkering dient U te richten tot het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, Nieuwe Uitleg 1, 's-Gravenhage, uiterlijk één week na de datum waarop de tijdelijke dienst is beëindigd.

Wij zenden U hierbij een verklaring van diensttijd die U bij de aanvraag dient over te leggen.

Hoogachtend,
het bestuur van de Vereniging voor
beroepsonderwijs Amsterdam,

voorzitter,

5

Wat het hoofdbestuur nog wel verzorgde was de beroeps-procedure van de beide ontslagen van de 'hoofdaanstichters' *Mia Treuen* en *Bram Bol*.

Zij ontvingen van de ABOP rechtskundige bijstand van Dhr. Steenbeek van de afdeling rechtspositie en werden voorts begeleid door vice-voorzitter *Van Dalen*.

Deze ABOP-bestuurder haalde in de zaak van *Mia Treuen* echter een merkwaardige truuk uit.

Zij was door de VBA ontslagen omdat er een bevoegde kracht zich had aangemeld; zij had zelf haar volledige bevoegdheid voor het geven van les in handvaardigheid nog niet behaald. Op 28 juli kreeg zij van het oude bestuur van de SETO een zeer aanmatigende waarschuwing (zie brief op pag. 55) en op 1 augustus werd haar door de Vereniging ontslag aangezegd (zie brief op pag. 56).

Zij vatte haar bezwaren tegen dit ontslag in drie punten samen:

- Op grond van artikel 98 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs dient een bestuur, dat een school overneemt, *alles* over te nemen, dus inclusief het personeel.
- De stelling dat zich een bevoegde kracht had gemeld, was onjuist: Op het moment van aanname was de desbetreffende kracht nl. net zo onbevoegd als *Mia Treuen* - die trouwens ook op korte termijn haar bevoegdheid hoopte te behalen.
- Het ontslaan van iemand zonder opzegtermijn is niet geoorloofd.

Bondsbestuurder *Van Dalen* nam alleen het laatste punt op en begon er een korrespondentie over met *Deinum*, voorzitter van de VBA, die toegaf best een termijn van twee maanden in acht te willen nemen. Zonder dat *Mia Treuen* zelf geraadpleegd werd stelde *Van Dalen* tegenover de VBA, dat, indien de termijn in acht zou worden genomen, de eiseres haar beroep in zou trekken. Hij schreef daar ook een brief over, die *Mia Treuen* nooit in handen heeft gehad.

Gevolg was dat de kommissie van beroep ter zitting verbaasd aan *Mia Treuen* vroeg wat ze er eigenlijk nog kwam doen. Haar beroep was toch al ingetrokken.

Waarop *Mevrouw Treuen* even verbaasd antwoordde dat zij het beroep in ieder geval niet had ingetrokken.

Het beroep van *Mia Treuen* werd afgewezen. Dat van *Bram Bol* evenwel ook. Over zijn ontslag maakten wij eerder in dit nummer al een paar opmerkingen. De kommissie van beroep nam de vurige verdediging van de advocaat van het bestuur *Jolles* (voormalig bestuurslid) dat *Bram Bol* zich aan het prediken van de revolutie in de school zou hebben schuldig gemaakt en daardoor de leider van de hele actie is geworden, gretig over.

Een citaat uit de beroepsbeschikking van 3 november 1972:

'OVERWEGENDE dat appellant door als voorzitter van de personeelsraad deze brief (bedoeld wordt een felle

brief van het aktiecomité aan de ouders n.a.v. de dreigende opheffing d.d. 20 juli 1972) mede te doen uitgaan en door in voormelde functie aan de bezetting deel te nemen zich heeft gedragen anders dan een goed leraar in een schoolgemeenschap betaamt;

OVERWEGENDE dat appellant als voorzitter van de personeelsraad een groter verantwoordelijkheid draagt dan de andere leraren, die aan de genoemde feitelijkheden hebben deelgenomen hetwelk kan rechtvaardigen dat het bestuur aan hem en niet aan de andere deelnemende leraren ontslag heeft verleend;

OVERWEGENDE dat derhalve geen van appellants grieven gegrond is;

VERWERPT het beroep.'

De aktievoerenden, en met name de twee ontslagen, hebben een dringend beroep gedaan op de ABOP om dit soort nonsens niet zonder meer naast zich neer te leggen.

